

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੇ., ਦਇਆ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.ਜੇ. ਸਾਹਮਣੇ

ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ

1965 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 349

ਜਨਵਰੀ. 2, 1967

ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਐਕਟ (1961 ਦਾ III) -ਧਾਰਾਵਾਂ 5(2)(ਏ) (ii) ਅਤੇ 121-ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ) ਚੋਣ ਨਿਯਮ (1961)-ਨਿਯਮ 3, 22, 23 ਅਤੇ 28-ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਿਯਮ 22(1)(ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਚੁਣੇ ਗਏ - ਕੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਅਜਿਹਾ ਮੈਂਬਰ- ਕੀ ਧਾਰਾ. 121 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਵੋਟਰ' ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਵੋਟਰ' ਅਤੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ - ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦਾ ਨਾਮ ਨਿਯਮ 22(4) ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਕੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਵਾਚਿਆ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ, ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ) ਚੋਣ ਨਿਯਮ, 1961 ਦੇ ਨਿਯਮ 22(1)(ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2)(ਏ)(ii) ਅਨੁਸਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ।

ਵਾਚਿਆ, ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ, ਜੋ ਨਿਯਮ 22(1)(ਏ) ਅਧੀਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2)(ਏ)(ii) ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਇਬਿਦ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਅਤੇ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ 'ਵੋਟਰ' ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਾਚਿਆ, ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਤਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤ ਉਸ ਕੋਲ ਹੋਵੇ, ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2)(a) (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ ਦੁਆਰਾ 1 ਨਵੰਬਰ 1965 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ-ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ... ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ।)

ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ੍ਰੀ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ, ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ, 2 ਜਨਵਰੀ, 1967 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਣਯੋਗ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੰ. 3 ਅਤੇ 4 ਦੁਆਰਾ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਨੂੰ ਇਸ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐਮ.ਆਰ.ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਲਈ ਵਕੀਲ, ਬੀ.ਐਸ. ਢਿੱਲੋਂ, ਅਤੇ ਬੀ.ਐਸ. ਸ਼ਾਂਤ, ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ

ਬੈਚ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ-

ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੇ.-ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਭੁਲੱਥ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ 22 ਜੂਨ, 1964 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ 227 ਅਧੀਨ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਨੇ 3 ਤੋਂ 5 ਤੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਐਕਟ, 1961 (ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 3) ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2)(a)(ii) ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਬੰਧਤ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ 1961 ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਪੈਨ- ਦੇ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ) ਚੋਣ ਨਿਯਮ, 1961, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ '1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਣਗੇ। ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰਾਂ ਜਾਂ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ 115 ਨਾਮ ਸਨ। ਚੋਣ ਦੌਰਾਨ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ 30 ਹੋਰ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਉਸਨੇ 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 28 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ "ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਚੋਣ ਗੁਪਤ ਮਤਦਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੇ ਕਿ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧੀਵਤ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ 30 ਵੋਟਰ ਜਾਂ ਵੋਟਰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਮਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪੇਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ 34 ਵੋਟਾਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 3 ਨੂੰ 44, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 4 ਨੂੰ 37 ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 5 ਨੂੰ 28 ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ। ਦੋ ਵੋਟਾਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਭੁਲੱਥ ਬਲਾਕ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ 3 ਅਤੇ 4 ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਹਨ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਅਤੇ 2, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 28 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਨੂੰ ਦੋ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 30 ਵਾਧੂ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਕਿਵੇਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 14 ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪੂਰਕ ਸੂਚੀ ਸੀ ਜੋ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ 16 ਹੋਰ ਵੋਟਾਂ ਬਾਕੀ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ 13 ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸੂਚੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 16 ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਯਮ 28 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਉਕਤ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਏ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 16 ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਂ 30 ਵਿੱਚੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਤਿੰਨ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ 20 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵੋਟਰਾਂ ਵਜੋਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੋਣ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ 20 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਈ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਭਾਵੇਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਪਰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 3 ਅਤੇ 4 ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਰੁੱਧ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ 16 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਮੌਕੇ ਵੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ,

ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ (ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ।)

ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 16 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 28 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਅਨੁਸਾਰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ।

ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਨਰੂਲਾ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸਨੇ ਇਹਨਾਂ ਚਾਰ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਹੈ-

- (1) ਕੀ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਜੋ 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 22(1)(ਏ) ਅਧੀਨ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲੜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2)(ਏ) (ii) ਅਧੀਨ?
- (2) ਜੇਕਰ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ 'ਵੋਟਰ' ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਐਕਟ 1961 ਦੇ ਨਿਯਮ 121 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਚੋਣਕਾਰ' ਬਣੇ?
- (3) ਕੀ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਅਧੀਨ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ?
- (4) ਕੀ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1964 ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਕਥਿਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ (ਮਤਾ) ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਅਸਲ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 22(1)(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ 20 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ?

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸਵਾਲ 4 ਦਾ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸਾ ਹੁਣ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 22(1)(ਏ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣ ਨੋਟਿਸ ਦੇ 20 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਨਾ ਚੁਣਿਆ ਹੋਵੇ।

ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 5 ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਦੇ ਗਠਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2)(ਏ)(ii) ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ- "ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ

ਸਮਿਤੀ ਇੱਕ ਬਲਾਕ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ: (ਏ) ਮੁਢਲੇ ਮੈਂਬਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: -(i).....(ii) ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਇਹਨਾਂ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ; (iii)...." 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 23 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 (2) (ਏ) (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii) ਅਧੀਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ), ਬਸ਼ਰਤ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੰਡ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਰਾਹੀਂ, ਚੋਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਤੀ, ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਭੇਜਦਾ ਹੋਵੇ। 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 23 ਦੇ ਇਸ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਲਾਕ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਲਈ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (iii) ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ "ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ" ਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 (2) (ਏ) (ii) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਸਵਾਲ 1 ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ। 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 22(1)(ਏ) ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਨਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2)(ਏ)(ii) ਅਨੁਸਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵੋਟਰ ਹੈ' ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਚੋਣ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(9) 'ਮੈਂਬਰ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਲਈ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ a ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵੋਟਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ (ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ।)

ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਾ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਅਜਿਹਾ ਵੋਟਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਜਿਹੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਵੇਲੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਚੁਣਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) (ਏ) (ii) ਅਨੁਸਾਰ 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 21 ਤੋਂ 29 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਵਿੱਚ ਵੋਟਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਲਈ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਕਾਲਜ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਜਿਹੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵੋਟਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ (ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਿਯਮ), 1961 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਵੋਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 2 (ਸੀ) ਵਿੱਚ 'ਚੋਣਕਰਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵੋਟਰ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ 'ਚੋਣਕਰਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵੋਟਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਉਹੀ ਵੋਟਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 22(1)(ਏ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਜਨਰਲ ਬਾਡੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਚੋਣ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ 20 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੁਲਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2)(ਏ)(ii) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 5 (2) (ਏ) (ii) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਵੋਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ ਉਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 28 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਵਿੱਚ 'ਅਜਿਹੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ', ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹਨ। ਉਸੇ ਹੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 22(1)(ਏ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ, ਜੋ ਕਿ 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 22(1)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2)(ਏ)(ii) ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਅਤੇ 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ 'ਵੋਟਰ' ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਸਵਾਲ 2 ਦੇ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ 3 ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ- 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 22(1)(ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ

ਧਾਰਾ 5(2)(ਏ)(ii) ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਲਈ ਦੇ ਚੁਣੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵੋਟਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 22(1)(ਏ) ਅਧੀਨ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵੋਟਰ ਜਾਂ ਚੋਣਕਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2)(ਏ)(ii) ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਬਦਲਵਾਂ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਮੌਜੂਦਾ ਵਰਗੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀਮਤ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ 2 ਦੇ ਵਾਧੂ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਕਾਰਨ ਇਸਦਾ ਅੰਤਮ ਹਿੱਸਾ ਹੁਣ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਬਾਕੀ ਹੈ। 3 ਅਪ੍ਰੈਲ 1964 ਦਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਦਾ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ GE-SI-64/13676 ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਲਈ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ (2)(ਏ)(ii) ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 28 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਮਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੱਤਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਆਮ ਢੰਗ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਧਾਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵੇਲੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ 16 ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ? ਐਕਟ ਦੇ 5(2)(ਏ) (ii) ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਏ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਮਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨਾ ਦੱਸਿਆ? ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੁਝ ਮਤਭੇਦ ਹਨ। ਸਵਾਲ ਪਹਿਲਾਂ *ਰਾਮ ਸਰੂਪ-ਰਾਮ ਨਰਾਇਣ ਬਨਾਮ*

ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ (ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ।)

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 22 ਦਾ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕੇਸ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। 1964 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1346, 2 ਨਵੰਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, *ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਜਿੰਦਰਾ ਲਾਲ ਜੇ., ਪੂਰਨ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ* (2), *ਲੁਕਤੀ ਮਾਜਰਾ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਸਰਵਿਸ ਵਿਚ ਪੀ.ਸੀ. ਪੰਡਿਤ ਜੇ. ਕੇ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ* (3), *ਨਰੂਲਾ ਜੇ., ਅਤੇ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ* (4) ਵਿਚ ਪੀ.ਡੀ.ਸ਼ਰਮਾ ਜੇ. ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦੇ ਨਾਂ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਾ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮ 28 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੇੜੀਂਦਾ ਮਤਾ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2)(a)(ii) ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਲਈ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਫਾਲਸ਼ੋ ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਮੈਂ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਲਾ *ਤੇਲੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਨੱਥੂ ਰਾਮ* (5) ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਹੀ ਟਕਰਾਅ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਆਖਰੀ ਸਵਾਲ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੈੱਟ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ (i) ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 22(4) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ii) 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 28(3) ਸਿਰਫ਼ ਵੋਟਰ ਜਾਂ ਵੋਟਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਹੈ, ਅਤੇ (iii) ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਯਮ 28 (3) ਅਤੇ 22 (4) ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਨਿਯਮ 22(4) ਬੇਲੋੜਾ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਬੇਲੋੜੇ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਤੇਲੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਨੱਥੂ ਰਾਮ (5) ਫਲਸ਼ੋ ਸੀ.ਜੇ. ਵਿਚ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਸੀ, ਦੇਖਿਆ- "ਇੰਜ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦਾ ਨਾਮ ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਕਾਲਜ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ 22(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਭਾਵੇਂ ਉਹ

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1964 ਪੁੰਜ 62.

(2) 1965 ਕਰ. ਐੱਲ.ਜੇ. (ਪੰਜਾਬ) 338.

(3) 1965 ਕਰ. ਐੱਲ.ਜੇ. (ਪੰ.) 723.

(4) 1965 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 672.

(5) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. (1966) 1 ਪੰ. 687=1966 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 93.

ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਨਿਯਮ 28 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।*

* * * * *

ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯਮ 22(4) ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਕੋਈ ਆਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਚੋਣਕਾਰ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸੂਚੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 28 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਮੰਤਵ ਲਈ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਧਾਰਾ 5(2)(ਏ)(ii) ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਢੰਗ ਨਿਯਮ 21 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ ॥ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ 'ਏ' ਚੋਣ ਦੇ ਡਰਾਅ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ, ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਹਰੇਕ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪ- ਇਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਨਿਯਮ (2) ਫਿਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਕੇ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ 25 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 21 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 22 ਦਾ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2)(a)(ii) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਚੋਣ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਲਈ। ਉਪ-ਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 20 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫਿਰ ਸਬੰਧਤ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਦਿਨ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਸਹਾਇਕ ਨੂੰ ਭੇਜ ਕੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ (ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ।)

ਕਿ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਚੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ। ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਚੋਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1), ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਸਮਾਜ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4), ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ, ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ- "ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹਰੇਕ ਬਲਾਕ ਲਈ, ਉਸ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਉਹ ਇਸ ਸੂਚੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪੋਸਟ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਵੀ ਭੇਜੇਗਾ। ਅਗਲਾ ਨਿਯਮ ਜੋ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ, ਨਿਯਮ 28 ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਗੁਪਤ ਮਤਦਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੋਸਾਇਟੀ, ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਤ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਰੇਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੀ ਚੋਣ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ, ਜੋ ਸੂਚੀ ਫਿਰ ਉਸਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5(2)(ਏ)(ii) ਅਧੀਨ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਹ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਵਿੱਚ ਸੂਚੀ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਤੇਲੂ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਨਿਯਮ. ਅਥਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਵੇਂ-ਸ਼ਾਮਲ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਤੋਂ ਨਿਯਮ 21 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੋਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- ਜਿੱਥੇ- ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਅਧੀਨ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਵਿੱਚ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਹੈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ,

ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 5(2)(ਏ)(ii) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਨਿਯਮ 28 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਤੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੂਚੀ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਦਿੱਖ ਹੋਵੇਗੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਜਾਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਯਮ 22 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਅਤੇ ਸੁਚੱਜੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਪੂਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਆਪਣਾ ਅਰਥ ਗੁਆ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਧਾਰਾ 5(2)(a)(ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਲੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੇਲੂ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੂਚੀ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚੋਣਕਾਰ ਕਾਲਜ ਦੇ ਨਾਮ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 5(2)(a)(ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੋਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਸਿਰਫ 145 ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਵਿੱਚ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਦੁਆਰਾ ਸੂਚੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਉਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪੇਸਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਬਸ਼ਰਤ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਸਹੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਹ ਨਿਯਮ 28 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਣ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਅਜਿਹੀ ਰਸਮੀਤਾ ਦਾ ਚੋਣ ਅਤੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਂ ਸਾਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਾ ਪਵੇ। ਜੇਕਰ ਨਿਯਮ 28 ਦਾ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਸਿਰਫ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਵੋਟਰ ਜਾਂ ਚੋਣ ਕਰਤਾ ਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਵੋਟਰ ਜਾਂ ਵੋਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ

ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ (ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ।)

ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ 'ਸਿਰਫ਼ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਭਾਵੇਂ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਚੋਣ ਵੇਲੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 28 ਦਾ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਵੋਟਰ ਜਾਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਵੇਲੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਧਾਰਾ 5(2)(a)(ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਫਿਰ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਅਤੇ ਨਿਯਮ 28 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ? ਨਿਯਮ 28 ਦੇ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਖੋਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਚੀ ਓਨੀ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਇਹ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਅਧੀਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੂਚੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵੋਟਰ ਜਾਂ ਵੋਟਰ ਦੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮ 28 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵੋਟਰ ਜਾਂ ਵੋਟਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਧਾਰ ਨਿਯਮ 22(4) ਅਧੀਨ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਦੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 28 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਵਿੱਚ। ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਲੋੜੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਇਹ ਨਿਯਮ 21 ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੈੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਪਰੇਗੀ। ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਕਸ ਚੋਣ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵੋਟਰ ਜਾਂ ਚੋਣਕਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਨਿਯਮ 28 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇੱਕ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਧਾਰਾ 5(2)(ਏ)(ii) ਅਧੀਨ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵੋਟਰ ਜਾਂ ਵੋਟਰ ਹਨ, ਨੂੰ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਅਧੀਨ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ 21 ਅਤੇ 22 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਪਰ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਕਦਮ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਹੈ। ਨਿਯਮ 22, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਚੋਣ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 22 ਦਾ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਬੇਲੋੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ 1961 ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ II ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਵੋਟਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਵੋਟਰ ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਿਯਮ 28 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ

ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦਾ ਨਾਮ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਤਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤ ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 5(2)(a)(ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 3 ਅਤੇ 4 ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ, ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਦੁਆਰਾ: ਅਮਨਦੀਪ ਸੂਦ